

УДК 69.059.7

DOI: 10.30838/P.CMM.2415.200418.160.24

РОЗВИТОК ОБ'ЄКТІВ ГРОМАДСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ПРИ РЕДЕВЕЛОПМЕНТІ ПРОМИСЛОВИХ ТЕРИТОРІЙ

КОВАЛЬОВ В. В.^{1*}, к. т. н., доц.,
БРОНЕВИЦЬКИЙ С. П.^{2*}, д. т. н.

^{1*} Кафедра основ і фундаментів, Державний вищий навчальний заклад «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», вул. Чернишевського, 24-а, 49600, Дніпро, Україна, тел. +38 (068) 906-86-42, e-mail: kovvyach12@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-6731-4192

^{2*} Комунальна організація «Інститут Генерального плану м. Києва», вул. Хрещатик, 32, 01001, Київ, Україна, тел. +38 (044) 234-85-89, e-mail: bsp@grad.gov.ua, ORCID ID: 0000-0002-7585-0638

Анотація. Мета. Визначення напрямків розвитку об'єктів громадського обслуговування (на прикладі м. Київ) при редевелопменті промислових територій. **Методика.** Аналіз існуючого стану системи громадського обслуговування на підставі статистичних даних, анкетування підприємств, установ та організацій, що надають послуги в сфері дозвілля. **Результати.** Визначено найбільш доцільні напрямки розвитку об'єктів сфери дозвілля. **Наукова новизна.** Проведені дослідження дають можливість науково обґрунтувати принципи планування розміщення об'єктів різного функціонального призначення при редевелопменті промислових територій. **Практична значимість.** Розміщення об'єктів громадського обслуговування при реалізації проектів редевелопменту промислових територій сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості прилеглих територій.

Ключові слова: редевелопмент; реконструкція; промислові підприємства; раціональне використання територій; об'єкти громадського обслуговування

РАЗВИТИЕ ОБЪЕКТОВ ОБЩЕСТВЕННОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ ПРИ РЕДЕВЕЛОПМЕНТЕ ПРОМЫШЛЕННЫХ ТЕРРИТОРИЙ

КОВАЛЕВ В. В.^{1*}, к. т. н., доц.,
БРОНЕВИЦЬКИЙ С. П.^{2*}, д. т. н.

^{1*} Кафедра оснований и фундаментов, Государственное высшее учебное заведение «Приднепровская государственная академия строительства и архитектуры», ул. Чернышевского, 24-а, 49600, Днепр, Украина, тел. +38 (068) 906-86-42, e-mail: kovvyach12@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-6731-4192

^{2*} Коммунальная организация «Институт Генерального плана г. Киева», ул. Крещатик, 32, 01001, Киев, Украина, тел. +38 (044) 234-85-89, e-mail: bsp@grad.gov.ua, ORCID ID: 0000-0002-7585-0638

Аннотация. Цель. Определение направлений развития объектов общественного обслуживания (на примере г. Киев) при редевелопменте промышленных территорий. **Методика.** Анализ существующего состояния системы общественного обслуживания на основании статистических данных, анкетирования предприятий, учреждений и организаций, предоставляющих услуги в сфере досуга. **Результаты.** Определены наиболее целесообразные направления развития объектов сферы досуга. **Научная новизна.** Проведенные исследования дают возможность научно обосновать принципы планирования размещения объектов различного функционального назначения при редевелопменте промышленных территорий. **Практическая значимость.** Размещение объектов общественного обслуживания при реализации проектов редевелопмента промышленных территорий будет способствовать повышению инвестиционной привлекательности прилегающих территорий.

Ключевые слова: редевелопмент; реконструкция; промышленные предприятия; рациональное использование территорий; объекты общественного обслуживания

DEVELOPMENT OF OBJECTS OF PUBLIC SERVICE AT REDEVALOPMENT OF INDUSTRIAL TERRITORIES

KOVALOV V. V.^{1*}, *Cand. Sc. (Tech.), Ass.-prof.*,
BRONEVYTSKYI S. P.^{2*}, *Dr. Sc. (Tech.)*

^{1*} Department of bases and foundations, State Higher Educational Establishment «Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture», 24-A, Chernyshevskogo str., Dnipro 49600, Ukraine, phone +38 (068) 906-86-42, e-mail: kovvyach12@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-6731-4192

^{2*} Municipal organization «Institute of General plan of Kyiv», 32, Chreshchatyk str., Kyiv 01001, Ukraine, phone +38 (044) 234-85-89, e-mail: bsp@grad.gov.ua, ORCID ID: 0000-0002-7585-0638

Abstract. Purpose. Determination of the development directions of public service facilities (by the example of Kyiv) with redevelopment of industrial territories. **Methodology.** Analysis of the existing state of the public service system on the basis of statistical data, questioning of enterprises, institutions and organizations that provide services in the field of leisure. **Findings.** The most expedient directions of development of leisure facilities are determined. **Originality.** The conducted researches make it possible to scientifically substantiate the principles of planning the location of objects of various functional purposes in redevelopment of industrial territories. **Practical value.** The location of public services in the implementation of redevelopment projects in industrial areas will enhance the investment attractiveness of the surrounding areas.

Keywords: redevelopment; reconstruction; industrial enterprises; rational use of territories; objects of public service

Постановка проблеми

Наявність в межах міст невикористовуваних земельних ділянок із розміщеними на них об'єктами нерухомості створює можливості для їх подальшого використання із застосуванням моделі компактного міста та його розвитку за рахунок ущільнення забудови [6].

До таких територіальних резервів належать і території промислових підприємств, які на сьогодні є нефункціонуючими [5, 7, 12]. При цьому значна частина таких земельних ділянок має привабливе розташування в межах міста. Отже, альтернативою освоєнню вільних від забудови земельних ділянок є редевелопмент промислових територій [9, 10].

Аналіз досліджень та публікацій

Ефективна організація системи громадського обслуговування відіграє провідну роль у поліпшенні умов життєдіяльності для різних верств населення.

Соціальна (культурно-побутова) інфраструктура в цілому відповідає нормативним потребам існуючого постійного населення, проте значно відстає в сферах культури і дозвілля, фізичної культури і спорту, готельного господарства, торгівельно-розважальних об'єктів від рівня великих міст західноєвропейських країн [1, 2, 3]. Існує потенціал розвитку туристичної інфраструктури.

Разом із тим можна відзначити наступні недоліки існуючої соціальної інфраструктури:

- невідповідність соціальної інфраструктури міста потребам містян: скорочення мережі дитячих дошкільних та позашкільних закладів, дитячих і спортивних майданчиків, торгівельних закладів і закладів побутового обслуговування у житлових мікрорайонах;

- недостатня пристосованість міського середовища для життя людей з особливими потребами;

- соціальна інфраструктура міста та тенденції її розвитку не забезпечує рівного доступу всіх соціальних груп населення до якісних благ і послуг.

Таким чином, існує об'єктивна потреба у комплексному розвитку закладів і підприємств повсякденного, періодичного та епізодичного обслуговування залежно від характеру, кількості та рівня розвитку їх послуг, частоти користування.

При розміщенні закладів і підприємств обслуговування необхідно враховувати радіус досяжності.

Розвиток об'єктів громадського обслуговування потрібно здійснювати за такими напрямками:

- забезпечення рівних соціальних можливостей особам з особливим соціальним статусом та особливими потребами (інвалідам, людям похилого віку, неповним сім'ям, дітям-сиротам);

- сприяння збереженню та укріпленню фізичного та психічного здоров'я населення, тривалості активного життя кожної людини;

- здійснення комплексних заходів у сфері культури та спорту, торгівлі і побутового обслуговування, розвиток інфраструктури комунального господарства;

- сприяння збільшенню обсягів та підвищенню якості послуг, які надаються об'єктам соціальної сфери, за рахунок реконструкції та інтенсифікації використання існуючого фонду, будівництва нових типів підприємств [2].

При цьому розвиток об'єктів сфери дозвілля має ґрунтуватись на принципі поліфункціоналізації [5].

З метою розвитку системи громадського обслуговування, а саме об'єктів сфери дозвілля, шляхом створення підприємств і організацій, основна діяльність яких пов'язана із задоволенням потреб людини у розвагах, можуть бути використані будівлі і споруди нефункціонуючих промислових підприємств.

Мета статті

Метою статті є визначення напрямків розвитку об'єктів громадського обслуговування (на прикладі м. Київ) при редевелопменті промислових територій.

Виклад матеріалу

При редевелопменті промислових територій будівлі і споруди можуть бути використані для розміщення об'єктів громадського обслуговування, зокрема об'єктів сфери дозвілля, тобто підприємств і організацій, основна діяльність яких пов'язана із задоволенням потреб людини у розвагах. До цієї сфери належать: заклади культурного відпочинку (кінотеатри, театри, хореографічні студії, мистецькі школи, концертні установи, клуби); розважальні і видовищні заклади (цирки, ярмарки, парки

відпочинку та розваг, гральні заклади, нічні клуби, казино); заклади активного відпочинку (спортивні клуби різних видів, більярдні салони, басейни, іподроми, ковзанки, треки); ресторани, кафе; зони відпочинку та історико-культурні місця; готельне господарство (хостели, мотелі, готелі, туристичні та спортивні бази, центри відпочинку).

Паркова індустрія включає, передусім, мережу парків відпочинку, садів, а також тематичні, спеціалізовані парки (парки розваг, зоопарки, гідропарки, спортивні, аквапарки), паркові комплекси, міські луго- і лісопарки, паркові зони відпочинку і розваг, що функціонують в умовах спеціально організованого природного середовища (паркового середовища), обслуговуючи різноманітні верстви населення.

До основних напрямків розвитку кінотеатрів належать:

- підтримка та розвиток дитячих кінотеатрів;
- модернізація кінотеатрів шляхом оснащення новим технологічним обладнанням, розширення номенклатури супутніх послуг для дітей;
- проведення міжнародних кінофестивалів, кінотижнів, ретроспективних кінопоказів, прем'єр нових фільмів вітчизняного виробництва.

Вагомим фактором розширення туристсько-екскурсійної діяльності є розвиток інфраструктури готельного господарства.

Наприклад, в 2010 р. в Києві функціонувало 150 готелів різного рівня (в 1995 р. – 76 готелів) для тимчасового розміщення населення різної форми власності та підпорядкування на 9,8 тис. номерів, місткістю 18,6 тис. місць [2].

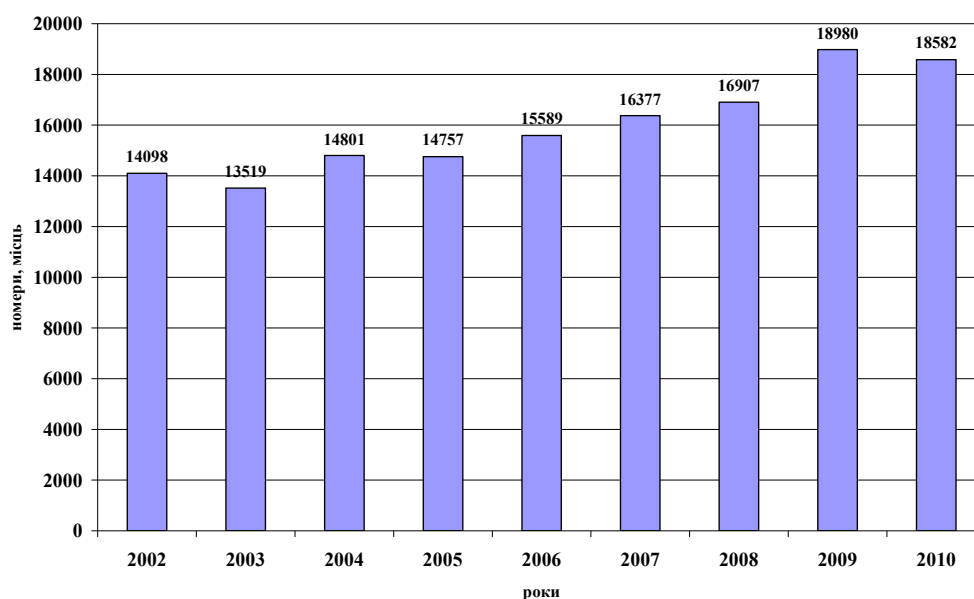

Рис. 1. Динаміка місткості підприємств готельного господарства / Dynamics of capacity of enterprises of the hotel industry

Більше половини готелів побудовані ще за часів СРСР.

Введення в експлуатацію нових, реконструкція та розширення існуючих готелів набули особливого прискорення в зв'язку з проведенням Євро-2012, Євробачення тощо.

В західноєвропейських столицях забезпеченість готельними місцями складає до 30-35 місць на 1000 мешканців. Таким чином, бажаний показник перспективної забезпеченості для Києва з урахуванням стандартів європейських столиць доцільно приймати вище мінімального нормативного показника, який вже зараз перевищений.

Характеристики процесу функціонування рекреаційної сфери пов'язані з позитивними і негативними факторами соціально-економічного розвитку міста. Серед перших – його вигідне географічне положення на перетині розгалужених транспортно-комунікаційних мереж України, Європи

та світу, значні природні рекреаційні та унікальні історико-культурні ресурси, висококваліфікований кадровий потенціал, достатньо сформована мережа об'єктів оздоровлення і відпочинку та прийому приїжджих, а також соціальної сфери загалом.

У зв'язку з кризовими явищами, пов'язаними з обмеженістю інвестицій на нове будівництво, сповільнюється розвиток мережі підприємств торгівлі та ресторанного господарства в місті. Розвиток мережі здійснюватиметься частково завдяки перепрофілюванню об'єктів, зумовленому, зокрема, змінами структури попиту споживачів. Зростатиме кількість місць роздрібною торгівлі виробами продовольчої групи і транспортними засобами, продовжуватиметься активне формування мережі великих багатопрофільних і спеціалізованих торгових підприємств (супер- та гіпермаркетів із широким асортиментом продовольчих і супутніх товарів, будинків торгівлі та торгових центрів з

універсальним асортиментом товарів, магазинів меблів, телерадіоапаратури і побутової техніки, будматеріалів), які вирізняються кращими можливостями раціоналізації технологій обслуговування та інших торговельних процесів, розширенням спектру додаткових послуг. Динаміка мережі об'єктів ресторанного господарства характеризуватиметься збільшенням кількості та частки закладів швидкого обслуговування, технологія організації виробництва яких зорієнтована на використання продукції високого ступеня готовності. Значному притоку інвестицій в розвиток торгівлі та ресторанного господарства сприятиме освоєння площ, виділених для цих об'єктів у межах підземних просторів.

Поліпшення якості та розширення асортименту продовольчих і непродовольчих товарів, що реалізуються через мережу підприємств і закладів торгівлі й ресторанного господарства, підвищення рівня конкурентоспроможності та рентабельності вітчизняних виробників потребують:

- створення системи оптово-роздрібних товарних ринків – спеціалізованих та універсальних, які розміщуватимуться в периферійних районах міста поблизу транспортних вузлів та надаватимуть виробникам продукції і посередникам різноманітні транспортні, експедиційні, банківські, поштові, юридичні та маркетингові послуги;

- відновлення оптової торгівлі непродовольчими товарами (насамперед меблями, телерадіоапаратурою, побутовою технікою тощо);

- проведення періодичних (наприклад, сезонних) загальноміських і районних ярмарків продовольчих і непродовольчих товарів із залученням виробників (зокрема, сільськогосподарських підприємств та фермерів).

Перспективні напрямки побутового обслуговування населення включають:

- усунення недобросовісної конкуренції та легалізація «тіньового сектора» в процесі ствердження на ринку послуг конкурентоспроможних підприємств;

- розширення мережі комплексних сервісних центрів з ремонту та утилізації побутової і комп'ютерної техніки та телерадіоапаратури, ремонту, обслуговування і прокату транспортних засобів;

- подальше зростання кількості закладів, які надають послуги по догляду за людиною (перукарські, косметологічні, оздоровчі, лікувального масажу) та санітарно-гігієнічні (хімічтка, прання), а також підприємств з ремонту і догляду за житлом, виготовлення теслярських і столярних виробів, ремонту взуття, надання фотопослуг;

- розвиток економічно доступних та дрібних об'єктів побутового обслуговування в поєднанні з підприємствами, зорієнтованими на надання комплексу послуг та послуг вищої якості найбільш платоспроможним споживачам (салони краси, авторські салони з пошиття одягу, сауни, фірмові

сервісні центри з ремонту і техобслуговування побутової і комп'ютерної техніки, телерадіоапаратури тощо);

- реалізацію програми із залучення провідних вітчизняних та іноземних консультантів, підвищення кваліфікації економічно активного зайнятого і незайнятого населення, присвячених застосуванню новітніх технічних засобів і технологій надання послуг.

Підґрунтя для масової техніко-технологічної модернізації закладів торгівлі, ресторанного господарства та побутового обслуговування створять:

- поживлення конкурентних відносин;
- впровадження відповідних економічних (у тому числі податкових) стимулів;

- сприяння розвитку мережі підприємств, які надають послуги з лізингу обладнання, транспортних засобів і технологій;

- підвищення оперативності та достовірності контрольно-ревізійної діяльності.

Подальший розвиток, модернізацію, приведення у відповідність до ринкових умов інфраструктури житлово-комунального господарства міста стримує неефективна система управління житлово-комунальним господарством, високий ступінь їх монополізації, нерозвиненість ринку послуг із керування житловим фондом, незадовільні темпи утворення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, що негативно впливає на якість послуг із утримання житлового господарства та значний рівень зносу об'єктів.

При здійсненні редевелопменту промислових зон (тобто перепрофілювання під новий напрям) необхідно визначити, по-перше, найбільш ефективно використання земельної ділянки з існуючими об'єктами нерухомості, по-друге, чи буде мати місце повний або частковий демонтаж промислових будівель і споруд із зведенням нових об'єктів нерухомості, або існуючі будівлі та споруди не підлягатимуть знесенню і будуть лише реконструйовані і перепрофільовані.

Висновки

Потреби у розвитку системи громадського обслуговування мають визначитися з урахуванням прогнозу росту чисельності наявного і постійного міського населення, його вікової структури, існуючих додаткових потреб в розвитку установ та підприємств, вибуття існуючих об'єктів у зв'язку з їх фізичним та моральним зносом. При плануванні розміщення таких об'єктів, зважаючи на наявний позитивний зарубіжний досвід редевелопменту промислових територій [4, 8, 11, 13–16], в якості територіальних резервів доцільно застосувати території нефункціонуючих промислових підприємств із розташованими на них об'єктами інфраструктури з подальшою зміною їх функціонального призначення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стратегія розвитку міста Києва до 2025 року. Рішення Київської міської ради від 15 листопада 2011 р. № 824/7060 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: search.ligazakon.ua/I_doc2.nsf/link1/MR11160A.html. – Назва з екрана. – Перевірено: 10.03.2018.
2. Генеральний план м. Києва. Основні положення / [Броневицький С., Присяжнюк В., Дьомін М., Целовальник С., Куделін А., Нечаєва Т.]. – К.: КМДА, 2015. – 134 с.
3. Броневицький С.П. Розвиток організаційно-технологічних основ будівництва доступного житла з урахуванням містоформуючих особливостей територій великих міст: дис. ... д-ра техн. наук: 05.23.08 / Броневицький Сергій Петрович; ДВНЗ «Придніпр. держ. академія буд-ва та архітектури». – Дніпропетровськ, 2015. – 383 с.
4. Запотоцький С. Ревіталізація промислових об'єктів міста (на прикладі м. Івано-Франківська) / С. Запотоцький, О. Левицька // Часопис соціально-економічної географії. – 2016. – № 2 (21). – С. 102-106.
5. Ковальов В.В. Обґрунтування доцільності функціонального переосвоєння територій великих міст / В.В. Ковальов // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. – Дніпро: ПДАБА, 2017. – № 4. – С. 71-76.
6. Компактний город [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ru.wikipedia.org>. – Загл. с екрана. – Проверено: 10.03.2018.
7. Кравчуновська Т.С. Аналіз ресурсів для потенційної вторинної забудови та комплексної реконструкції міських територій / Т.С. Кравчуновська, С.П. Броневицький, О.В. Разумова, В.В. Ковальов // Строительство, материаловедение, машиностроение. – Днепропетровск: ГВУЗ «ПГАСА», 2016. – Вып. 91. – С. 70-76.
8. Назарова М.В. Современный опыт реконструкции объектов промышленной архитектуры под жилье (Европа, США, Австралия) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: elima.ru/articles/index.php?id=73. – Назва з екрана. – Перевірено: 10.03.2018.
9. Осипов О.Ф. Система обґрунтування та вибору організаційно-технологічних рішень реконструкції будівель: автореф. дис. ... д-ра техн. наук: 05.23.08 / Осипов Олександр Федорович; Одеська держ. акад. буд. та арх. – Одеса, 2015. – 43 с.
10. Редевелопмент: новая жизнь промышленных зданий [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://march.com.ua/редевелопмент-новая-жизнь-промышлен/>. – Загл. с екрана. – Проверено: 10.03.2018.
11. Савйовський В.В. Ревіталізація – екологічна реконструкція міської забудови / В.В. Савйовський, А.П. Броневицький, О.Г. Каржинерова // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. – Дніпро: ПДАБА, 2014. – № 8. – С. 47-52.
12. Седін В.Л. Розвиток методів оцінки, аналізу, обґрунтування і вибору раціональних організаційно-технологічних рішень реконструкції промислових підприємств / В.Л. Седін, В.В. Ковальов, Т.С. Кравчуновська // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. – Дніпро: ПДАБА, 2017. – № 2. – С. 49-54.
13. Ткаченко Н.В. Особливості молодіжних хостелів-лофтів США [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ecobio.nau.edu.ua/index.php/Design/article/view/6295/7011. – Назва з екрана. – Перевірено: 10.03.2018.
14. Richard, L. Urban construction project management / L. Richard, J. Eschemuller. – N.Y.: McGraw-Hill, 2008. – 480 p.
15. System of project multicriteria decision synthesis in construction / V. Sarka, E.K. Zavadskas, L. Ustinovicus, E. Sarkiene, C. Ignatavicius // Technological and Economic Development of Economy: Baltic Journal on Sustainability. – 2008. – Vol. 14, № 4. – P. 546-565.
16. Sidney V. Levy. Project management in construction / Sidney V. Levy. – N.Y.: McGraw-Hill, 2006. – 402 p.

REFERENCES

1. Strategiiia rozvytku mista Kyiva do 2025 roku (Strategy of development of Kyiv city until 2025). A decision of Kyiv city rada, 15 November 2011, № 824/7060. Available at: search.ligazakon.ua/I_doc2.nsf/link1/MR11160A.html. (Accessed 10 March 2018).
2. Bronevitskyi S., Prisyazhnyuk V., Domin M., Tselovalnyk S., Kudelin A., Nechaeva T. *Heneralnyi plan m. Kyiva. Osnovni polozhennia* [General plan of the Kyiv. The main provisions]. Kyiv, KMDA Publ., 2015. 134 p. (in Ukrainian).
3. Bronevitskyi S.P. *Rozvytok organizatsiino-tekhnologichnykh osnov budivnytstva dostupnogo zhytla z urakhuvanniam mistoformuiuchykh osoblyvostei terytorii velykykh mist. Dokt. Diss.* [Development of the organizational and technological bases of construction of affordable housing taking into account town-planning design characteristics of the territories of large cities. Doct. Diss.]. Dnipropetrovsk, 2015. 383 p.
4. Zapototskyi S., Levytska O. *Revitalizatsiia promyslovykh obiektiv mista (na prykladi m. Ivano-Frankivska)* [Revitalization of industrial objects of the city (for example, the city of Ivano-Frankivsk)]. *Chasopys sotsialno-ekonomichnoi geografii* [Journal of socio-economic geography], 2016, issue 2 (21), pp. 102-106. (in Ukrainian).

5. Kovalov V.V. Obhruntuvannia dotsilnosti funktsionalnogo pereosvoiennia terytorii velykykh mist [Substantiation of feasibility of functional redevelopment of territories of large cities]. *Visnyk Prydniprovskoi derzhavnoi akademii budivnytstva ta arkhitektury* [Bulletin of Prydniproska State Academy of Civil Engineering and Architecture], 2017, issue 4, pp. 71-76. (in Ukrainian).
6. Kompaktniy gorod [Compact city]. – Available at: <https://ru.wikipedia.org>. (Accessed 10 March 2018). (in Russian).
7. Kravchunovska T.S., Bronevytskyi S.P., Razumova O.V., Kovalov V.V. *Analiz resursiv dlia potentsiinoi vtorynnoi zabudovy ta kompleksnoi rekonstruktsii miskykh terytorii* [Resource analysis for potential secondary development and complex reconstruction of urban areas]. *Stroitelstvo, materialovedenie, mashinostroenie* [Construction, materials science, mechanical engineering], 2016, issue 91, pp. 70-76. (in Ukrainian).
8. Nazarova M. V. Sovremennyy opyt rekonstruktsii obektov promyshlennoy arkhitektury pod zhile (Yevropa, SShA, Avstraliya) (Modern experience in the reconstruction of industrial architecture for housing (Europe, USA, Australia). Available at: elima.ru/articles/index.php?id=73. (Accessed 10 March 2018). (in Russian).
9. Osypov O.F. *Systema obgruntuvannya ta vyboru organizatsiino-tehnologichnykh rischen rekonstruktsii budivel* [System of substantiation and selection of organizational and technological solutions of reconstruction of buildings. Author's abstract.]. Odesa, 2015. 43 p.
10. Redevelopment: novaya zhizn promyshlennykh zdaniy [Redevelopment: a new life of industrial buildings]. – Available at: <http://ma-arch.com.ua/редевелопмент-новая-жизнь-промышлен/>. (Accessed 10 March 2018).
11. Saviovskiy V.V., Bronevytskyi A.P., Karzhynerova O.G. Revitalizatsiia – ekolohichna rekonstruktsiia miskoi zabudovy [Revitalization – ecological reconstruction of urban development]. *Visnyk Prydniprovskoi derzhavnoi akademii budivnytstva ta arkhitektury* [Bulletin of Prydniproska State Academy of Civil Engineering and Architecture], 2014, issue 8, pp. 47-52. (in Ukrainian).
12. Siedin V. L., Kovalov V. V., Kravchunovska T. S. Rozvytok metodiv otsinky, analizu, obgruntuvannia i vyboru ratsionalnykh organizatsiino-tehnologichnykh rischen rekonstruktsii promyslovykh pidpriemstv [Development of methods of estimation, analysis, substantiation and choice of rational organizational and technological decisions of reconstruction of industrial enterprises]. *Visnyk Prydniprovskoi derzhavnoi akademii budivnytstva ta arkhitektury* [Bulletin of Prydniproska State Academy of Civil Engineering and Architecture], 2017, issue 2, pp. 49-54. (in Ukrainian).
13. Tkachenko N. V. Osoblyvosti molodizhnykh khosteliv-loftiv SShA (Features of youth hostels-lofts in the USA) Available at: ecobio.nau.edu.ua/index.php/Design/article/view/6295/7011. (Accessed 10 March 2018). (in Ukrainian).
14. Richard L., Eschemuller J. *Urban construction project management*. N.Y., McGraw-Hill Publ., 2008. 480 p.
15. Sarka V., Zavadskas E.K., Ustinovicus L., Sarkiene E., Ignatavicius C. System of project multicriteria decision synthesis in construction. *Technological and Economic Development of Economy: Baltic Journal on Sustainability*, 2008, vol. 14, no. 4, pp. 546-565.
16. Sidney V.Levy. *Project management in construction*. N.Y., McGraw-Hill Publ., 2006. 402 p.

Стаття рекомендована до публікації д-ром техн. наук, проф. А.І. Білоконем (Україна); д-ром техн. наук, доц. І.В. Трифоновим (Україна).